СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 294. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 17 грудня, 1934. VOL. XLII. No. Jersey City, N. J., Monday, December 17, 1934. THREE CENTS.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ МАЄ БУТИ СТЕЙТОВЕ

ВАШИНҐТОН. — Президентова Дорадна Рада подала до публичного відома, що її пляни обезпечення проти безробіття проектують, що за це обезпечення мають дбати стейти, а федеральний уряд має дати їм на цю ціль субсидію.

На випадок, якби котрий стейт не виповняв вимог, поставлених федеральним урядом, цей мав би перестати давати субсидію.

РОЗКРИВАЮТЬ ВЕЛИКІ ЗИСКИ ФАБРИКАНТІВ АМУНІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським комітетом для розсліду фабрикації амуніції предложено докази на величезні зиски фабрикантів амуніції. Доходи, як показано, виносили в часі війни деколи до 800 процентів.

Підприємство Дю Понта, що виробляє воєнні хемікалії та вибухові матерії, обіцяло доказати комітетови, що донесення про його величезні зиски перебільшені.

ТРАГЕДІЯ НА МОРЮ.

СТ. ДЖАНС (Ню Фундленд). — Одна з найстрашніших бур, яку памятають на північній частині Атлянтійського океану, знищила британський вантажний корабель „Осворт" до того, що він вислав заклик помочі („Ес-О-Ес"). Корабель плив з ладунком угля з Канади до Англії й знаходився в тім часі яких 850 миль на схід від Ст. Джанс. На його заклик відгукнулися наперед малий бельгійський вантажний корабель „Жан Жадот", а потім великий англійський пасажирський корабель „Асканія".

Як „Жан Жадот" підплив до місця, вказаного в іскровій телеграмі „Осворта", цей останній колисався на високих як гори хвилях зовсім без влади. „Жан Жадот" спершу пробував тягнути „Осворта" до порту, але, як буря стала лютіша, вислав до нього ратункову лодку обсадженy добровольцями, щоби перебрати людей на свій поклад. Коли ця лодка верталась до свого корабля, її вдарила величезна хвиля та перевернула її. 6 моряків з „Осворта" та 6 моряків з „Жана Жадота" пропали в морю. Дальші донесення кажуть, що „Асканія" вимпумпувала на море багато оливи, щоб успокоїти трохи морські хвилі та облекшити ратування моряків „Осворта". Дальше коротке бездротне звідомлення подає, що всіх моряків „Осворта" перебрано вже з його покладу. Два з них є на покладі „Жана Жадота", а 18 на покладі „Асконії".

На ратунок „Освортови" підплили теж „Беренгарія" і „Блек Гол", але донесення не показують, щоби вони брали участь у ратуванню.

ПОЖАР ТЕАТРУ.

НЮ ЙОРК. — Коло 6-тої години в пятницю вечером повстав пожар на даху фільмового театру „Стренд". Як 800 осіб, зібраних у театрі, втікали з театру, дим, що наповнив театр, відтяв дорогу двом операторам фільмової машини. Один з них нарешті з чаду втратив притомність. Тоді другий, бачучи, що це не переливки, схопив свого товариша на плечі і, пробившися крізь дим, дістався до пожарних сходів та зніс його по них на землю.

ВІДКРИЛИ ВИНОВНИКА ВБИВСТВА ПО 6 РОКАХ.

НЮ ЙОРК. — Детектив міської поліції, Вилієм Кинг, розвязав один з найбільше загадочних злочинів у цій околиці, коли він арештував 65-літнього сторожа дому, Алберта Фиша, та заставив його признатися, що це він убив у 1928 році 10-літню дівчинку Ґрейс Бод.

Алберт Фиш каже, що він розуміє, що він поповнив душогубство, але не знає, чому він це зробив. Припускає, що він поступав під впливом якогось невиясненого душевного примусу. Судові лікарі кажуть, що він є божевільний, але розуміє ріжницю між злом і добром, як цього вимагає закон на те, щоби ставити таких людей на суд.

Фиш оповів поліції докладно, як він заманив дівчину, щоби вона пішла з ним, а потім її вбив. Він повів поліцію на місце злочину, і там справді найдено кістяк дитини, що могла мати 10 літ, як мала жертва його злочину. По зубах кістяк розпізнано як справжній кістяк дитини Ґрейс Бод.

Поліція тепер робить слідство над тим, чи Фиш не поповнив також інших убивств.

СЛІДОМ ДІДИЧНОСТИ.

ВАШИНҐТОН. — На зборах учених у Карнеґійськім Інституті прочитав д-р С. Б. Бриджес відчит про свої розсліди над дідичністю. Він говорив, що йому вдалося вже прослідити, котрі саме частини клітини передають ціхи предка. На основі його розслідів, каже він, учений могтиме прослідити клітини, що передають дідичні прикмети, так, як фізик може стверджувати по чорних лінійках на світлі далекого предмету, розщіпленім на призмі, з яких складників складається тіло, що висилає проміні.

Д-р Дарбі прочитав на цих самих зборах реферат, у котрім доказував, що він може заставити морського рака рости такі клешні, яких учений захоче.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВП. ВІДДІЛОВИХ СЕКРЕТАРІВ У. Н. СОЮЗА.

Щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союза річне замкнення всього діловодства на час, отсим взиваємо всіх відділових секретарів, щоби принаймні в цьому останньому місяці в році не спізнилися з висилкою належитостей до головної канцелярії.

І так, аплікації на зміну грамот зі старого до нового року обезпечення треба прислати до головної канцелярії ПЕРЕД 25-тим ГРУДНЕМ, бо інакше грамоти дотичних членів не можуть бути змінені з кінцем цього року.

Аплікації про приняття в члени та місячні фінансові і рекордові звіти повинні бути прислані НАЙДАЛІ ДО 28-го ГРУДНЯ.

Щоб аплікації про приняття нових членів могли бути вчислені до цьогорічної ювилейної кампанії, а з тим і до належної ювилейної нагороди, то треба прислати їх до головної канцелярії ПЕРЕД 28 ГРУДНЕМ.

Ті відділи, що залягають з якиминебудь належитостями до головної каси У. Н. Союза, повинні вирівнати їх НЕГАЙНО, бо інакше наразять себе на суспензу з кінцем цього року.

Якщо якісь відділи мають іще в себе посмертні листи, то треба прислати їх зараз, щоби в той спосіб уможливити головній канцелярії виплату дотичних посмертних запомог іще перед замкненням річного фінансового справоздання.

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

ЛЮБИТЬ ДІТИ І МАЄ ЩАСТЯ ДО НИХ.

Фармер Іван Полиший стояв на розі одної головної вулиці в Едмонтоні. До нього приступила гарна молода жінка й попросила потримати її пакунок, а вона тимчасом завяже собі шнурки на черевику. Фармер узяв пакунок, а жінка пішла на коридор крамниці. Довго чекав Полиший на жінку і не дочекався. Розвязав пакунок і знайшов у ньому гарненького шість-тижневого хлопчика. Він пішов до аптики, купив фляшку й пипку, дістав молока і нагодував дитину. Потім завіз дитину домів, на свою фарму в околиці Лемонт. — „Ми маємо своїх осьмеро дітей" — сказав Полиший репортерам — „одначе моя жінка рада, що я приніс цю дитину домів. Одна дитина більше не представляє для нас великої ріжниці". На запит, чому не зголосив на поліції, що якась жінка лишила йому дитину, відповів, що боявся, щоби поліція не відобрала йому дитини, яка дуже подобалась йому.

ЛЮБОВНА ТРАГЕДІЯ.

23-літній Володимир Концевич з Берестя над Бугом познайомився з 19-літньою Ядвигою Бухнерівною з села Павлова недалеко Берестя. Молоді покохались і мали намір побратись. Відбули навіть заручини. Але згодом до Концевича дійшли чутки, що наречена хоче з ним зірвати. Тоді він поїхав до Павлова і попросив дівчину піти з ним на прохід у сторону села Боровиць. Другого дня в лісі на траві знайшли труп з постріленими грудьми дівчини, а Концевич з револьвером у руці лежав в калюжі крови і ледви дихав. В грізному стані його відвезли до лічниці. Очевидно, що Концевич застрілив Бухнерівну, а потім у намірі самогубства вистрілив до себе.

НАЙБІЛЬШИЙ МІСТ.

Найбільший міст на світі викінчено недавно над долішнім Замбезі в Африці. Міст довгий 3 км. 600 метрів і спочиває на 35 стовпах кесонової конструкції, що вбудовані на 40 метрів у глибину дна ріки. Крім того змонтовано помічні луки на стовпах, щоб уможливити перекінчення залізничого шляху на міст. Будова мосту тревала три і пів року. Досі мусіли пасажири висідати над рікою з потягу, щоби переправлятися на другий бік пароплавом. А що в часі великої посухи стан води сильно обнижується, то пасажири переходили ріку в брід.

ЗРІКСЯ ПРЕСТОЛУ ЗАДЛЯ ЖІНКИ, А ТЕПЕР ЗРІКСЯ ЖІНКИ.

„Моя любов до моєї нареченої вартніша від усього іншого" — сказав у червні минулого року еспанський престолонаслідник князь Де Кавадонжа, що є найстаршим сином здетронізованого еспанського короля Алфонса. Після тієї заяви зрікся своїх титулів і претенсії до еспанського престолу та оженився в Швайцарії з нешляхтянкою Едельмірою Сампедро, дочкою багатого кубського купця. Тепер, як доносить французька преса, князь де Кавадонжа старається дістати леґальну сепарацію від своєї жінки, з якою прожив лише 15 місяців. Вона вже виїхала до своєї матері на Кубу, а він живе в одному паризькому готелю. За причину сепарації подається слабе здоровля князя. Він (як це було з його молодшим братом Ґонзальо, що помер недавно трагічною смертю в автомобілевій катастрофі) хворіє на грізну недугу — гемофілію, яка відома з того, що за найменшим задрасненням шкіри пацієнта наступає обильний уплив крови. Отже задля дальшого життя князь зрікся жінки. Також говорять у Парижі, що батько князя, старий Алфонсо, хоче розвестися зі своєю жінкою. Цей не хворіє на гемофілію, а радби розвестися, щоб оженитися з молодшою жінкою.

СМЕРТЬ БАРОНА РОТШІЛЬДА.

В Парижі помер у 89 р. життя барон Едмунд Ротшільд, голова французької родини Ротшільдів. Жиди звали його „батьком жидівської кольонізації в Палестині", в яку вложив коло 100 мільйонів золотих франків. При його фінансовій допомозі повстали в Палестині десятки жидівських кольоній, між якими багато є рільничих місточок, славних своїми винницями і зразковим господаруванням. Був теж почесним президентом жидівської аґенції, що обіймає своєю діяльністю майже ввесь світ.

„ЧАС" ВИСТАВЛЕНИЙ НА ЛІЦИТАЦІЮ.

Консервативний часопис „Час", що виходить у Кракові, виставлений на ліцитацію, бо вже від довшого часу залягає з плаченням скарбових і суспільних належитостей. На ліцитацію виставлені друкарські машини і канцелярійне приладдя. Скарбова влада оцінила технічну і бюрову обставу на суму 150 тисяч злотих.

ГОСПОДАРСЬКА ДИЙСНІСТЬ.

В републиці Чіле вибито 500 тисяч овець, бо не було запотребування ані на вовну, ані на мясо. В Голяндії уряд викупив 115,000 штук рогатої худоби, які вибито, а мясо перероблено на консерви, щоби зарадити крізі молочних продуктів. Тимчасом підприємство з консервами показалося дефіцитовим. Із 20 мільйонів пушок консерв удалося продати досі тільки 7 мільйонів. У Друйнен підчас ліцитації знищено 40,000 кг. порічок, бо не було на них попиту. З тої самої причини знищено 50,000 кг. порічок у Німаґен. В Данії старі коні, призначені на заріз, є тричі дорожчі від расової худоби, бо живу цю падлину вивозять до Франції, а расову худобу ні. І коли в ріжних державах нищать масово харчеві продукти, гниє, як напр. на совєтській Україні, Китаю і т. д., гинуть мільони людей з голоду.

ВИСТРІЛИЛА ЛЮЛЬКА.

Манлей Медовс з Мус Джс Саск., курив собі спокійно люльку і тішився запахом свого улюбленого тютюну, працюючи коло дому. Нараз люлька експльодувала, вирвала кусник з люльки і зірвала йому капелюх з голови. Здивований, але неушкоджений, він підняв капелюх і побачив у нім діру від кулі.

Медовс, при накладанню люльки, всадив з тютюном також кулю .22 калібру. Коли люлька розгорілася, куля експльодувала.

ВИГНАЛИ НЕЧЕМНИХ ГОСТЕЙ.

Большевицьких спортовців, що взяли в Кошицях участь у комуністичних демонстраціях, співали з місцевими комуністами комуністичні протидержавні пісні та кричали ворожі для Чехословаччини оклики, влада відтранспортувала до Богуміна. Відтам відшупасували їх до кордону.

ФАРМЕРА ЗАЖИЛА ОТРУЮ.

З невідомих причин 27-літня Марія Кайтеняк, жінка фармера Дмитра Кайтеняка з Вакав, Саск., зажила отрую і померла. Покійна зіставила два листи. В одному, адресованому до оглядача померлих, просила, щоб її тіла не краяли, а в другому просила свою сестру Дору Будзак, щоб заопікувалась її двома дітьми, 6-літним Богданом та 7-літньою Льоеною. Покійна була в вагітному стані й можливо це привело її до такого пригноблення, що вона поповнила самогубство.

ДВІЧІ ЗАПАВ У ЛЕТАРГ.

В одній китайській родині з Харбіні склалася несамовита подія. Малий хлопець запав у летарг. Лікарі рішили, що він помер, одначе перед самим похороном хлопець ожив. Незабаром він знову попав у летаргічний сон і тим разом лікарі сказали, що це смерть. Отже його похоронили, але родичі не позволили засипати домовини землею і сиділи над гробом цілу ніч. Над ранком побачили, що віко домовини рухається і батько добув із гробу дитину знов живу. Від тоді хлопець живе зовсім здоров.

ДОМАГАЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЇ РАДІЮВОЇ СТАЦІЇ НА ЗАКАРПАТТЮ

УЖГОРОД (Закарпаття).—Ужгородська „Свобода" домагається у своїй передовиці з 22 листопада в імені Українців на Закарпаттю, щоб Закарпаття мало свою власну, українську радіову стацію. Досі обслугувала Закарпаття кошицька, словацька радіостація, яка дуже рідко подає українські програми, а як дає, то виставляє їх якийсь Москальемігрант, що не розуміє мови населення Закарпаття і говорить по свойому. Зате мадярська радіостація в Будапешті висилає „русинські вечорі", на яких співають українські народні пісні та твори композиторів і поетів з Закарпаття. „Свобода" подає, що кождий знає, що Мадяри роблять це не з любови до Українців, але задля своєї власної пропаґанди. А далі домагається, щоб кошицька радіостація, коли дає російську програму, не заповідала, що це є програма для населення Закарпаття, а хай каже, що це є для російських еміґрантів. А як Словаки держаться своєї мови, хоч вона є дуже зближена до чеської, так хай не накидують Закарпаттю чужої, московської мови. Підкарпатська Русь, кінчить „Свобода" мусить мати свою окрему українську радіостацію, і то в Ужгороді, столиці Закарпаття.

ГОСТРА КРИТИКА „МАРІЙКИ ЗРАДНИЦІ".

УЖГОРОД. — Закарпаття діждалося вкінці того, що там уже виставляють віддавна рекламовану фільму „Марійка зрадниця", якої тема взята з життя українських селян у Колочаві на Закарпаттю і в якій грають здебільша самі селяни. Про виставу ту поміщено в „Свободі" довгу рецензію. В ній кажеться, що громадянство з міста Хуст запротестувало проти цеї фільми, бо в ній у негідний спосіб представлено бідний, темний, пригноблений підкарпатський люд, що, не дивлячись на все своє вбожество і горе, має чисту, дитячу, поетичну душу. Рецензент вистави погоджується з тим протестом. Каже, що виставу в Ужгороді зачато російською „Дубинушкою". Нема точної назви, що це за нарід виступає, з яких сіл, з якого краю. Мається враження, що це „нарід без імени". На фільмі представляється масу селянську як дику, озвірілу, без усякого змислу і почуття, що, напившись горівки та наївшись напів сирого баранячого мяса, кидається громити Жидів. Сцена обдирання барана та підсмажування його на вогні і роздирання напів сирого мяса нігтями — просто огидна, бо в селян є свої звичаї при їжі, хоч і примітивні. Артисти, що ніколи не бачили сцени, а тепер грали, не могли віддати того, чого від них вимагали, а ті, що вже виступали в аматорських виставах, перебільшували. Єдине, що було гарне на фільмі, це чудова підкарпатська природа. А правдивим було хіба те, як з чеської школи на Закарпаттю вибігають школярі — Жиди, що одинокі говорять доброю або ломаною чеською мовою. До того треба ще додати орхестру з балалайчиків у червоних, зелених і білих „рубахах", що приграваnи до вистави, і московського православного попа на фільмі з життя Закарпаття — то матимемо чеську продукцію в московському виданню про українське село і український нарід.

Та вистава нагадує в деч́ім і польську фільму „Марійку", зняту на Гуцульщині.

ҐІТЛЕР І ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

БРЕМЕН (Німеччина). — Канцлер Ґітлер вертався з великим поспіхом з Бремерґафен, з хрестин нового німецького корабля, до Берліна. Поїзд наїхав серед мраки на омнибус, наслідком чого згинули 14 осіб. Дивним дивом поїзд не виколіївся. Ґітлер вийшов з вагону і пішов пішки одну милю, віддав жертвам катастрофи націвський привіт, остався там яку годину, зложив іще один такий же привіт при відході й сильно зворушений та блідий на лиці вернувся до поїзду і поїхав.

ЛІҐА НАЦІЙ МАЄ ЩЕ ОДИН КЛОПІТ.

ЖЕНЕВА (Ліґа Націй). — Абисинія віднеслася до Ліґи Націй з жалобою в справі італійського нападу на її територію. Зокрема жадає сатисфакції за напад на пограничу Сомалі, де згинули понад 100 Абисинців.

В Лізі буде з тим нова заковика. Великі держави глядять на наступ Італії на Абисинію в такий спосіб, що раді, що тим чином можуть заспокоїти Італію. А Мусоліні шукає в Африці відшкодування за те, що нічого не годин зискати в Европі й уступає Франції в балканських справах.

ПОЛЬЩА ОБРАЖЕНА НА ФРАНЦІЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Перервано радіову програму, яку передавано з Парижа. А це тому, що програму передано пятьма чужими мовами, але між ними не було мови польської. Кажеться, що навіть німецька радіова стація з Франкфурту над Меном заповідає концерти по польськи, а приятелька-Франція відмовляється це робити.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОСТАННЯ ПРИГАДКА

Сорок років праці У. Н. Союза і його органу довели до цього, що наша іміграція переконана, що У. Н. Союз і „Свобода" мають думати про всі наші справи, що вони відповідальні за українське життя в Америці, та що вони теж відповідатимуть за нашу тут будучність.

З того виходилоб, що як У. Н. Союза так і „Свободи" треба в Америці, якщо має бути тут заховане надалі українське життя. Бо навіть дуже важко, а то й неможливо, уявити собі те дальше життя без У. Н. Союза і його органу.

Значиться, вдержання Союза і його органу — для Українців в Америці річ не тільки важна й серіозна, але прямо життєва. Бо треба їх для піддержки української справи, для ще більшого видвигнення українського імени.

Здається, що це все такі зрозумілі справи, про які вже стільки понаписувано, а ще більше наговорено, що є зовсім злишним іще раз це пригадувати.

А на ділі воно виходить зовсім не так. Ювилейна кампанія доказує, що таки нема в нас іще й досі правдивого розуміння ваги організації. Наше громадянство так звикло до того, що У. Н. Союз завжди поборював усякі труднощі, що думає, що так буде йти в безконечність. А по правді справа представляється так, що У. Н. Союз може побороти й поборе всякі можливі до поборення перешкоди, але під одною умовою: громадянство мусить збільшувати постійно Союзові ряди.

Від нашої іміграції в Америці вимагає У. Н. Союз тільки одного: позбутися байдужности до своєї власної життєвої справи. Нового членства нам треба. Ось усе. А всяка дальша праця буде далі виконувана згідно з традицією У. Н. Союза.

Рідному Краєви і рідній ідеї нашій ще надовго треба буде американської України. І ще надовго треба буде їм У. Н. Союза і „Свободи". А хто так розуміє справу, той повинен памятати, що за два тижні кінчиться ювилейна кампанія У. Н. Союза. Хай жеж уже тепер запитає себе наше громадянство сумлінно, чи воно вивязалося зі свого обовязку супроти У. Н. Союза. Бо як ні, то треба ще тепер хоч дещо направити. А зокрема звертаємося з тим запитом до наших Союзовців, до відділових урядників і до відділів. Чи вони вже все зробили, щоб піднести життєву силу У. Н. Союза — для їх власного добра, для добра їх власних дітей і для добра України?

Незабаром дамо прилюдну відповідь на той запит у числах. Та заки це станеться, виконаймо свій особистий і народній обовязок принаймні тепер — в останній мінуті.

СМЕРТЬ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

I.

Смерть Грушевського — це відблиск теперішньої трагічної долі українського народу.

Не було між Українцями людини, що її більше ненавиділа російська царська влада, як Грушевського. Для московської „чорної сотні" імя Грушевського було ознакою українського сепаратизму. Навіть мову українську не називали вороги українства інакше, як тільки „мовою Грушевського". Але Грушевський не вважав на те цькування з боку Росіян та Поляків, а вперто йшов своїм, раз наміченим шляхом.

Світова війна застала Грушевського в Галичині. Він не вірив у силу Австрії і знав також, що Австрія буде жертвувати українські інтереси Полякам. Грушевський вернувся 1914 р. до Києва, але тут його царські жандарми заарештували, як нібито „австрофіла". Його заслано в глухе місто Сімбірськ над Волгою, а потім, на клопотання російських учених, Грушевському дозволено жити в Москві, під доглядом поліції.

Російська революція 1917 р. визволила Грушевського. Від перших днів революції бачимо Михайла Грушевського на чолі революційного парляменту України — Центральної Ради. Грушевський працює днями й ночами. Він веде за собою молодь, недосвідчене українське суспільство. Він і сам переживає цілу революцію в свому світогляді: з умірковано лібералы стає переконаним соціялістом.

Грушевський, як голова Центральної Ради, мав великий вплив на заграничну політику України. Коли спроби мирного співжиття з демократичною, а потім большевицькою Росією не довели до нічого доброго, то Грушевський рішучо повів Україну до самостійности. Дня 22. січня 1918 р. Центральна Рада видала свій IV. Універсал, що проголосив самостійність Української Народньої Республики.

Але зорганізовані сили України були замалі для того, щоб перемогти зовнішнього ворога. Українська несвідома маса була захоплена большевицькими гаслами. „Українізовані" полки переходили на бік большевиків, ворогів України. Навіть полк імени Грушевського відмовився обороняти Центральну Раду перед московським наступом! І довелося Центральній Раді прийняти нещиру допомогу Німеччини й Австро-Угорщини після Берестейського мира.

Далі прийшов напад німецьких відділів на Центральну Раду, вибір „русско-малороссійськими" поміщиками П. Скоропадського на уряд гетьмана України. В тих днях якийсь московський шовініст хотів убити Грушевського, але тільки його поранив.

Всі ці події зробили перелом у поглядах Грушевського. Він бачив, як противнародня, протиселянська політика Скоропадського гнала Наддніпрянську Україну в обійми московського большевизму. Грушевський, живучи в Києві напів легально, дійшов до переконання, що незалежну Україну можнаб уратувати, прийнявши радянську форму влади, бо думав, що в іншому разі український нарід увесь піде під владу большевицької Москви.

В грудні 1918 р. революційний рух українського народу стер владу Скоропадського, що проголосив був „федерацію" України з Росією. Грушевський виступив тоді зі своїм пляном — радянської влади на Україні. Але тепер політично вироблена, свідома національно частина українського народу за ним не пішла. Проти Грушевського пішла й більшість тої партії, до якої він належав — соціялісти-революціонери. На Трудовім Конгресі України в січні 1919 р. в Києві за Грушевським голосували тільки 13 його прихильників. Ця поразка і дальші трагічні події на Україні примусили Грушевського покинути Україну і виїхати за кордон.

II.

Від весни 1919-го року Грушевський жив за границею, переважно у Відні. Не переставав науково працювати, але жив головно політичними інтересами. Та й як могло бути інакше в той час, коли ціла Україна крівавилася в нерівній боротьбі проти ворогів-напасників зі сходу і з заходу? Перемога російського большевизму на Україні та привабні гасла „українізації" і „правильної національної політики" дали Грушевському привід зробити спробу компромісової (угодової) політики щодо большевизму. Угодова політика не була по душі Грушевському. Він був свого часу безпощадним критиком угодової політики українських провідників в Австрії; не любив він і того рабського тону, що був звичайний у „політиці" наддніпрянських українофілів перед революцією 1917 р.; цю політику колись назвав Драгоманів спробою „дурити Москаля". Грушевський був прихильником політики принципової. Але й він схотів, раз у житті, „спробувати щастя": використати для української національної справи те, що можна було „виторгувати" у московського окупанта, який іще не почував себе міцно на Україні і мусів говорити про „українізації", а навіть про „самостійну радянську Україну".

Політична „угода" не вдалася. Після довгого крутійства Москви Грушевському нарешті запропоновано їхати на Україну для наукової роботи. 1924 року він спалив політичні кораблі і виїхав до Києва з кількома своїми однодумцями: П. Христюком, М. Шрагом, М. Чечелем і іншими.

В Києві, в Академії Наук, під досвідченою рукою Грушевського закипіла наукова робота. Історія, етнографія, мовознавство, література, археольогія й інші науки розцвилися, як колись у Львові в Науковім Товаристві ім. Шевченка. Грушевський працює над „Історією української літератури", що він почав на еміграції, і продовжує писати „Історію України-Руси". 1930-го року вийшов останній, девятий том цієї Історії, в двох частинах. Цим томом Грушевський закінчив студії доби Богдана Хмельницького. Трагічна доба! Мусів старий професор відчувати деяку схожість між Україною 17-го століття та Україною 20-го віку: обидві стали жертвою московсько-польського порозуміння.

Та не судилося Грушевському довершити найбільший труд свого життя. І в тихій келії не сховався він від всевидющого ока московських агентів. На весні 1930-го року в Харкові був улаштований провокаційний процес проти діячів української науки й культури. На лаву обвинувачених посаджено в більшости співробітників Української Академії Наук, людей, з якими працював науково Грушевський іще перед революцією. І до нього приходили делегації „комуністичного громадянства"; вимагали, щоб Грушевський осудив своїх приятелів і співробітників з так званої „Спілки Визволення України": Єфремова, Гермайзе, Чехівського, Дурдуківського, Дубровського й інших. Але Грушевський не злякався комуністичних загроз і відповів, що нехай сам суд розбирає, хто винен, а хто ні, бо то справа судова, а не наукова.

Такою „нельояльністю" Грушевський накликав на себе гнів комуністичних диктаторів. Не міг він миритися з тим, як Українську Академію Наук у Києві комуністична влада почала перетворювати в установу большевицької пропаганди і як членів Академії Наук призначає комуністична диктатура без уваги на наукові заслуги. В комуністичній пресі почалася кампанія проти Грушевського; згадувано йому його старі „гріхи", як він був головою Української Центральної Ради і боровся проти „влади робітників і селян" (комуністів). Нарешті і в Києві не стало місця для Грушевського. Він опинився в Москві. Там тяжко бідував, захворів, майже осліп. Але не кидав наукової праці.

Що мусів перенити, передумати, які душевні болі перетерпів Грушевський у московським засланні! Бачив він, як Москва руйнує те діло, на яке він поклав ціле своє многотрудне життя. Йому самому вже ніде було писати „мовою Грушевського", і мусів наш учений, стоячи одною ногою в гробі, писати „загальнозрозумілою" російською мовою у виданнях російської академії наук.

Так помстилася большевицька Москва на тій людині, що жила і горіла для одної ідеї, ідеї відродження української нації. Напередодні смерти Грушевського „червона" Москва проголосила, що Україна — це невідлучна частина СССР, або по старому, єдиної неділимої Росії.

Смерть уратувала 68-літнього Михайла Грушевського від дальшої муки, від серцевручих споминів про минуле та від трагічної теперішности. Але ця смерть не вберегла нашого вченого від наруги та знущання. Аджеж московський уряд ухвалив зорганізувати похорон Небіжчика державним коштом, за „великі заслуги" Покійного.

Так, вони вміють ховати визначних українських діячів. Вони заморили голодом, а потім поховали державним коштом великого артиста Української Землі — Миколу Садовського. Року 1934-го таку саму смерть і похорони державним коштом підготували вони для Марії Заньковецької та Михайла Грушевського...

Але віримо, що прийде час розплати за наруги і рани. В пантеоні вільної, незалежної, нероздільної України буде на почеснім місці лежати Михайло Грушевський, той, що своєю невтомною працею та завзяттям не давав нашому народови заснути в глуху, чорну ніч царської неволі.

Перед величчю його заслуг для Нації політичні шукання й помилки Грушевського — це як пилинка в безмежнім, безкраїм морі.

І. Сулима.

О. Сновида.

ПОВОРОТ РОСІЇ?

Каганець, у який Москва вбрала Комінтерн, подорожі Літвінова, вступлення СССР до Ліґи Націй, пакти неагресії, старання Совєтів заключити союз з Францією — все те свідчить, що Росія повернулась назад до Европи, де була відсутна близько сімнацять літ; що знов бажає грати ролю в європейській політиці.

Особливо непокоюючим симптомом цього повороту є **чутка про французько-російський союз воєнний;** ця чутка наново відіжила по промові посла Маршендо в французькім парляменті.

Чи ця небезпека дійсно існує? Чи дійсно сталінська Росія й ерiотівська Франція подадуть собі руки? Чи дійсно одного ранку Европа прокинеться від примари французько-большевицького союзу? Чи дійсно Росія готується, на спілку з Францією, знову грати ролю арбітра нашого континенту? Ось тривожні питання, які задає собі неодин політик і неполітик, бо доля багатьох народів, а насамперед нашого, в многім залежить від тої чи іншої відповіди на ті питання.

Отже, на нашу думку, **небезпека повороту Росії міцно перебільшена.** Попереше, не зважаючи на совєтську пропаганду, Франція прекрасно здає собі справу з мобілізаційних можливостей червоної армії. Здає також собі справу з настрою населення в СССР **врazі війни;** ну, і з того, чого **варта** військова поміч Росії, нападеної, вразі конфлікту, через Японію в запіллю, в Азії...

Подруге, по упаку кабінету Думерґа, останньої карти парляментаризму, Франції грозить горожанська війна. Останні чутки про намір нового кабінету Фляндена розвязати всі патріотичні організації („Вогнистий Хрест", „Патріотична Молодіж" і т. д.), залишаючи нерозвязаними організації комуністів і соціялістів, вказують на те, що хвиля вибуху тої горожанської війни зближається. А в такім разі єдина ціна, на яку оперлася Росія в своїм „повороті до Европи", **виходить із гри.**

Потрете, явно ворожа французько-російському військовому союзови є Англія. Спершу пасивно ворожа, тепер — активно.

Перед нами свіжа промова Болдвіна в англійській палаті громад, яка є зимним тушем для розгорячених голов французьких москвофілів. Головним доказом тих останніх (доказом за союз з СССР) були німецькі зброєння і німецька неуступчивість. Отже Болдвін **розвіяв легенду про німецькі зброєння,** з цифрами в руках доказав перебільшення щодо цього в пропаганді французьких приятелів Росії. Це, кажу, є зимний туш для французьких шовіністів, яким Англія дає зрозуміти, що ані зближатися з Росією не хоче, ані безглуздої антинімецької політики французького кабінету не наслідувати, ні попирати не хоче. Натяк Франції: схаменутися, поки незапізно! А як та Гітлер запрошує представників французьких комбатантів, людей вище всяких підозрінь, стовідсоткових патріотів, Гоя і Моне, і пропонує їм **порозуміння між Францією і Німеччиною.** І, на диво, ця пропозиція стрічає прихильне приняття у французьких комбатантів і, здається, у Ляваля, міністра закордонних справ Фляндена, який чесує свою пресу спростовує чутки про заключення військового союзу з СССР.

А почетверте, вперто говорять про відновлення колишнього союзу військового і морського між Великою Британією і Японією, з якого то приводу вже совєтська преса казиться з безсилої люти...

Разом: 1) свідомість у Франції безвартности союзу з Росією; 2) захитання внутрішньої сили Франції, що стоїть на передодні горожанської війни; 3) наближення німецько-французьке, якому по вирішенні (в січні) сарської проблеми ніщо не стоятиме на перешкоді і 4) зближення Англії до Японії — всі ці річи не тільки що не улекшують Росії повороту в ролі арбітра до Европи, а навпаки, **роблять той поворот чимраз тяжчим.**

Це, очевидно, річ корисна для нас. Бо Росія в Европі — це жандарм, який чуватиме над увіковіченням Версайського договору, що припечатав нашу політичну смерть. Росія — поза Европою — це значить дальша ревізія Версайю, на якій ми тільки можемо скористати. Не кажучи вже про сам по собі відрадний факт ізоляції СССР.

Міжнародня ситуація не є вже така кепська для української справи, лиш треба її вміти використати.

На вечорницях.

Студент (до панночки): — Пані, чи ви не знаєте, що то за один той осоружний пан?

Дівчина: О, так, це предсідник іспитової комісії, професор Круглик. А чи ви знаєте, хто я?

Студент: Ні.

Дівчина: Я дочка того професора.

Студент: А чи ви знаєте, хто я?

Дівчина: Ні, не знаю.

Студент: То Богу дякувати.

Михайло Грушевський.

НЕРОБОЧИЙ ГРИЦЬКО КРИВИЙ*)

Волинський образок з початку вісімнацятого віку.

(2)

Вони зійшли узгірям у долину. Слизько було йти мокрою стежкою. Ганна впала навзнак і чисто обмастилася. Нарешті наблизилися до села. Хати довгою низкою простяглися над річкою між обсадженими вербами, городами й левадами. Перехожі звернулись до першої хати. Подратувавши собак, швидко діждалися хазяїв: пристаркувата жінка виглянула до них.

— Пустіть переждати дощ, ми перехожі люди, з далекого села.

Та подивилась невірно, але по тім пильнім огляді лице її прояснилося.

— А йдіть, коли хочете! просимо! — ласкаво обізвалась вона.

Перехожі порозбиралися, поклали мокрі свити на піч тай узялись снідати хлібом та цибулею. Прийшов снідати і хазяїн з току, почали розпитуватись.

— Шукаємо, деб вільніше, а то в нас роби-роби, тай кінця нема; нема часу й собі щось зробити, та ще й новини тобі видумують що року, наче коверзують з людей, — скаржився Грицько.

— То приставайте в нас, — відказав хазяїн, — аджеж в нас легко, робити тільки два дні на тиждень, і в зиму й літом, тільки всього, чинщу нема, як по інших селах.

— Та за теж, що осип даєш — відказала жінка.

— Ну, щож, що осип, а за те ні курей, ні гусей, ані інших вигадок. І пан нічого, нема чого казати, справді, жінко?

— Ну, не дуже хвали; он з підводами тими як раз-у-раз ганяє!

— Щож, що підводи, це й скрізь, — не здавався хазяїн; він взагалі не був песимістом, алеж тепер ще й особливо припала йому охота хвалити своє село.

— Ні, — сказав Грицько, згадавши за погоню, — тут ще небезпечно, борони, Боже, довідаються. За нами гналися трохи не до вашого села...

Дощ все не переставав. Хазяїн пішов на тік знову, Грицько й собі — помагати, покинувши жінку з дитиною в хаті. Хазяйка сіла коло віконечка, щось латаючи; в хаті незабаром стало вже смеркатися за дощем. Ганна сіла проти хазяйки, годуючи дитину, спочиваючи з дороги; ноги нили після холодної води в тому рові; якась чудна, невиразна втома, тихий спокій огортали її, і думка, що за якийсь час знов треба буде покинути теплу хату й брести грязюкою, ще додавала того чудного, солодкого чуття. В тій хвилі Ганна рада побалакати щиро, пригорнутися до когонебудь, тай почала дрібненько розказувати, відповідаючи на питання хазяйки.

Вона була сирота і зросла між людьми. Був брат, жив у наймах, але вже кілька років десь пішов, тай не чутно; кажуть, що вбили його Татари. Більше не зісталося в неї роду, бо батько в неї був захожий чоловік. І вона все ходила в наймах. Не весело було дівувати наймичкою. „Почали далі дівчата однолітки заміж виходити, одна за другою, а мене звісно ніхто не сватає, —розказувала Ганна, — не дуже де й побачиш було мене! Ото й думаєш: усі мене обминають, зістанусь я до віку сама одна без роду на світі, та так сумно стане! Хоч би брат був, хоч би яка родиночка, щоб до неї обернутися, прихилитися... Так і було все ждеш, звісно — дуриш тільки себе, що станеться з тобою щонебудь таке... брат вернеться, або хто посватає добрий... Було в хаті сидиш часом, — двері сінешні рипнуть, або собаки загавкають, то аж серце стрепенеться".

— Ти гарно розказуєш, — ласкаво кивнула Ганні хазяйка.

— Нема й чого розказати!... От тоді прийшов був до села Грицько, чоловік мій, тай пристав за парубка в хазяйського сусіда. Тож бувало часом стріне тай заговорить, а далі в осени сватає. Не змагалася, позвала старостів, а хазяї відмовляють: він, каже, чоловік чужий, прохожий, і не має нічого, ще й ледащо до того — а його ледащим вславили, хоч до своєї роботи він не лінується. Будете, кажуть, злидні тільки плодити. Та я не послухала, нехай вже й злидні будуть, та свої, як я маю цілий вік в наймах ходити: всього добудеш, окрім доброго слова. Так і побралися; хазяї ще й посміялися з нас: таке заслужила за свою працю, тільки що поглузували. Докучило нам обоїм по людях ходити, взяли в пана хату з городом, та робили в людей та в пана за сніп або що; тільки трудно: робиш все, а нічого нема. Може буде краще на новому місці; тільки добутися уже скоріше...

Ганна засумувала під впливом власного оповідання. — Мабуть не дав мені Бог талану, не бачила щастя з малку, та не щастить і тепер... А Грицько все сердиться. От і тепер ідемо: хиба справді солодко тинятися, як собака блудяща, по дорогах та переховуватись по ярах?

Хазяйка почала розповідати й собі про своє горе — все діти її вмирали.

Так ішов час. Стало зовсім темно; вернулися чоловіки. Швидко поснули потомлені перехожі, не чуючи ані тихого лопотіння дощу, ані цвіркунового голосу, що співав за пічю.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Свято Державности.

Старанням тов ім. І. Франка, від. 266 У. Н. Союза, відбулося Листопадове Свято в неділю, дня 18-го листопада. На вечірню зійшлися до церкви майже всі громадяни. На середині церкви була могила з хрестом, а на хресті синьо-жовті ленти, на яких виднів напис „Борцям за волю України". Панахиду відправив о. Шуховський і виголосив коротку, але дуже змістовну промову про вагу Листопадового Свята. Співав парохіяльний хор під проводом дякоучителя Стефана Цюпки.

В церковній галі, де відбулася дальша частина свята, забрав вступне слово гром. В. Михалюк і в палких словах згадав за героїв Листопадових Днів. Довшу промову виголосив о. І. Шуховський, а в ній представив історію змагань українського народу до здобуття волі і своєї держави. Між промовами співав хор ріжні пісні, а найбільше стрілецькі. Деклямувала з повним чуттям Ст. Дугай.

Відчит про Листопадове Свято дав студент вищої школи, Гр. Комарянський. А про долю українських інвалідів говорив гром. В. Михалюк. Збирали жертви: І. Бодак, Ю. Грицай, Ст. Комарянська і Т. Сюрко. Зібрали більшими жертвами $29.50, а дрібними $7.80. — Разом вислано до Обєднання $37.30.

На кінці школярі заспівали під проводом свого вчителя дві пісні й закінчили свято відспіванням національного гимну.

Жертвували по $2: М. Мельничук, Т. Сокач; по $1: о. І. Шуховський, К. Ґнип, А. Теплий, Ю. Грицай, А. Ґарбузінський, М. Сердинський, К. Юркевич, Н. Зюбровський, І. Бабак, В. Папура, Ст. Комарянський, Т. Вітковський, Гр. Гр. Медвідь, І. Ґаран, Й. Баpніцький, В. Чучман; по 50 ц. М. Кухарчук, Е. Федишин, П. Кожух, М. Тирнавський, С. Коніцький, Б. Юркевич, Е. Теплий,, І. Макаровський, В. Михалюк, Д. Митулінський, Ст. Цюпка, С. Рекуник, М. Каэпіта, Й. Юркевич, М. Іващишин, Ю. Варшона, І. Білобран, Д. Бадак, Т. Сюрко.

Присутній.

ВІЛТОН, Н. ДАК.

Народне життя оживає.

Хто дещо знає про нашу околицю? Хіба те, що тут живе коло 100 українських родин, головно виходців з борщівського й теребовельського повіту. Перед двома роками обїздив Норт Дакоту проф. Василь Галич і широко описав її, але від того часу ніби слух по нас загинув.

Та потім заглянув до нас п. Василь Авраменко і мав відчити в Вілтон, Ґоргем та в Україні. В тих місцевостях живе понад 900 українських родин. Є то сила, але нарід розбитий через релігійні справи. Нарід понаставляв ріжних церков, і московських теж, і тепер усі вони стоять порожні. Час від часу приїде якийсь священик, то тоді знову зачинається „рух".

Та як представлено народови справу національного танку, то тут усі погодилися, що це добра справа. І хоч які були прикрі часи для наших фармерів, бо не було вже врожаю чотири роки, а таки зложили для Авраменка на фільмову справу понад $2,500. Прибув до нас теж і учитель народного танку, Іван Савчин з Шікаґо, що вчив нашу молодь 3 місяці наших танків. Дня 12-го жовтня приїхав знову до нас п. Авраменко й дав з танцюристами чотири виступи. Перший виступ був у столиці Норт Дакоти, в місті Бісмарк, майже перед американською публикою. Виступ припав Американцям до вподоби і ми маємо вже запрошення на інші американські виступи. На тім виступі танцюристів засіяло українське імя і з того була для нас велика радість. Другий виступ танцюристів був у Дікінсон. З тої нагоди місцева американська преса писала багато про Українців. Третій виступ був у малім містечку Белфілд, між нашими Українцями. Публики зійшлося так багато, що треба було давати одного дня дві вистави. Батьки не могли надивитися, як їх тут роджені діти так гарно витанцьовують українські танки. Четвертий виступ був у місті Макс між Наддніпрянцями. Там є аж чотири релігійні секти, але свідомости української нема. Але український танок таки їх трохи зрушив. Пятий виступ був у Вілтон. Тут відбувалася місія в укр. кат. церкві. І злобні язики розпускали вісти, що о. місіонар є проти виступу. Та місіонар, як щирий Українець, ще заохочував сам наших людей, щоб пішли на виступ.

Оті танкові виступи це добра українська пропаґанда. А якби була добра фільма, то це булаб іще краща пропаґанда. Та на це останнє треба багато гроша, а його тепер уже важко п. Авраменкови зібрати. Та підперти його треба.

Я. Петрик.

Микола Матвіїв-Мельник.

ГЕЙ, СОКОЛИКИ

Гей, гей, Леґіники кохані!
Чи чуєте, а чи спите?
Чи сни бановані, стужені
В гробах сните ...

Про те: як мандрувала воля,
Як буря вила по землі—
І як з утоптаного поля
У світ летіли журавлі.

Чи сняться вам мами-вдовиці
І карі очі у дівчат,
А чи потоки вогневиці,
Що бризкали із дул гармат...

Чи може з божого віконця
Вам ангел вість нову несе, —
Що впаде злотий грім від сонця
Гробами й серцем потрясе?!

Оцінив.

— Скільки маю заплатити? — спитався молодий священика по шлюбі.

— А скільки то для вас варта?

— Гм!—думає молодий і дає один доляровий банкнот: — Прошу дуже.

Священик дивиться на доляра й очам своїм не вірить. Дивиться ще раз: нема більше, лише один доляр.

— Гм, — каже священик. Приглядається пильненько молодій, ховає доляра в кишеню, а молодому видає пятьдесять центів.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за листопад 1934 року.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	250.63	194.	20.86
2.	156.70	195.	25.49
3.	45.77	196.	4.87
5.	14.93	197.	11.56
6.	26.75	198.	13.40
7.	47.03	200.	53.38
8.	92.86	201.	15.86
9.	5.99	204.	10.02
10.	58.69	205.	13.88
11.	11.15	206.	216.86
12.	83.84	207.	29.76
13.	16.72	208.	17.20
18.	47.67	209.	47.26
19.	1.54	210.	2.42
20.	28.66	211.	105.37
21.	9.63	212.	1.31
23.	2.08	213.	160.17
24.	15.32	214.	30.49
25.	2.02	215.	9.52
26.	2.20	216.	22.36
27.	16.52	217.	52.00
28.	60.61	218.	57.65
29.	42.32	219.	28.32
30.	44.81	220.	83.37
31.	3.52	221.	117.43
32.	1.47	223.	13.98
33.	33.73	225.	21.99
36.	34.22	226.	3.92
37.	46.38	227.	10.74
38.	41.46	229.	7.46
39.	60.21	230.	28.36
40.	9.19	231.	22.45
41.	20.16	232.	7.27
42.	27.99	233.	18.81
43.	11.19	234.	44.16
44.	56.90	235.	42.80
45.	41.38	236.	33.06
46.	20.33	237.	56.73
47.	29.91	238.	38.82
48.	18.03	239.	73.07
50.	14.50	241.	32.61
52.	14.18	243.	20.78
53.	4.05	245.	26.34
54.	3.30	246.	33.72
55.	8.73	247.	75.21
56.	1.34	248.	21.46
57.	52.32	251.	5.90
58.	10.66	253.	15.64
59.	7.56	254.	36.66
60.	13.30	255.	4.94
61.	4.86	256.	27.07
62.	23.50	257.	22.95
63.	13.29	259.	28.56
64.	35.52	260.	2.18
65.	90.82	261.	32.22
66.	57.79	262.	7.94
67.	40.17	263.	9.82
68.	7.60	265.	21.66
70.	27.24	266.	61.42
72.	7.39	267.	21.67
73.	61.92	268.	25.97
74.	2.24	269.	5.46
76.	39.32	271.	33.78
77.	26.75	273.	43.08
78.	113.40	274.	44.30
80.	5.13	275.	39.70
81.	14.42	276.	61.45
83.	25.34	277.	32.89
84.	19.28	278.	19.27
85.	19.26	280.	31.68
86.	58.64	281.	8.33
87.	18.79	282.	8.89
89.	1.69	283.	42.53
90.	120.79	284.	3.37
91.	70.33	285.	4.98
92.	4.36	286.	54.59
93.	16.76	288.	73.87
94.	38.21	289.	4.55
97.	11.65	290.	1.41
98.	44.46	291.	13.46
99.	33.45	292.	30.29
100.	3.89	294.	2.43
101.	6.34	295.	36.15
102.	41.84	296.	36.60
103.	7.35	298.	21.51
104.	99.44	299.	13.93
105.	59.12	300.	59.49
106.	58.95	301.	26.12
107.	5.24	303.	29.81
108.	56.23	304.	5.33
109.	46.01	305.	30.58
111.	6.19	306.	23.07
112.	67.06	308.	20.49
113.	9.14	309.	9.69
114.	15.89	310.	8.72
116.	13.97	312.	24.86
117.	62.23	315.	12.04
119.	7.19	316.	26.14
129.	81.77	317.	40.12
121.	9.55	318.	69.51
122.	24.99	319.	28.98
123.	42.43	320.	28.50
125.	8.82	321.	10.47
126.	21.01	322.	10.33
127.	47.59	323.	11.74
129.	18.67	324.	39.94
130.	37.47	325.	7.50
131.	5.64	326.	16.74
132.	37.52	327.	20.20
133.	86.68	328.	3.10
134.	42.69	331.	23.06
135.	10.27	332.	21.58
136.	66.49	333.	1.41
137.	78.36	335.	11.71
138.	4.55	336.	66.49
139.	42.73	337.	9.65
140.	9.61	338.	66.56
142.	65.96	339.	40.50
143.	29.48	341.	57.19
145.	5.28	342.	106.15
146.	18.72	344.	25.24
147.	167.50	345.	26.25
148.	3.35	347.	4.58
150.	11.89	349.	19.47
151.	56.34	350.	20.11
153.	7.00	352.	15.75
154.	41.26	355.	40.17
155.	48.78	357.	20.77
156.	49.52	358.	16.31
158.	7.54	359.	97
160.	10.77	361.	115.17
161.	9.98	362.	9.83
162.	9.71	363.	58.01
163.	25.34	364.	65.44
164.	1.62	365.	45.77
167.	16.10	367.	62.45
168.	49.97	368.	74
169.	21.56	369.	3.40
170.	56.79	370.	102.89
172.	18.88	371.	25.51
175.	21.39	372.	16.74
176.	25.44	373.	21.47
177.	20.38	374.	3.95
178.	24.78	375.	11.60
179.	15.28	376.	19.26
181.	67.98	379.	4.39
182.	56.43	382.	20.11
185.	57.55	383.	73.60
186.	15.06	384.	42.75
187.	13.87	385.	61.76
188.	18.51	388.	66.18
189.	18.96	392.	7.48
190.	24.67	396.	17.69
191.	13.26	400.	1.49
192.	49.71	401.	12.71
193.	38.85		

З місячних вкладок старого роду обезпечення $9,988.63

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	119.66	15.	12.97
2.	309.49	16.	67.17
3.	37.65	18.	71.74
4.	86.13	19.	8.36
5.	156.54	20.	185.90
6.	4.80	21.	114.59
7.	201.46	23.	40.65
8.	99.71	24.	86.27
9.	137.89	25.	89.52
10.	121.62	26.	31.12
11.	42.12	27.	33.26
12.	23.42	28.	87.36
13.	51.20	29.	120.62

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
30.	20.12	208.	23.42
31.	133.20	209.	21.03
32.	31.65	210.	36.55
33.	56.68	211.	20.71
34.	8.78	212.	74.76
36.	83.37	213.	146.83
37.	54.52	214.	9.33
38.	206.67	215.	25.00
39.	81.81	216.	26.17
40.	16.20	217.	357.50
42.	124.04	218.	181.58
43.	34.83	219.	55.14
44.	73.94	220.	68.38
45.	198.25	221.	398.90
46.	8.26	223.	265.54
47.	6.94	225.	19.37
48.	14.93	227.	112.51
49.	32.81	229.	169.40
50.	237.52	230.	191.51
51.	46.62	231.	17.24
52.	39.04	232.	58.38
53.	63.79	233.	50.01
54.	24.79	234.	110.15
55.	63.19	235.	91.59
56.	187.59	236.	121.80
57.	68.76	237.	133.13
58.	130.25	238.	35.26
59.	144.09	239.	196.24
60.	11.25	241.	39.26
62.	72.51	242.	131.50
63.	290.45	243.	53.81
64.	37.74	244.	27.62
65.	204.85	245.	84.17
66.	46.42	246.	3.78
67.	122.21	247.	156.07
68.	19.39	248.	39.73
69.	71.62	249.	45.35
70.	245.61	250.	20.44
71.	7.59	251.	182.41
72.	50.86	253.	62.55
73.	8.36	254.	58.55
74.	52.25	255.	75.83
75.	143.96	256.	3.87
76.	241.73	257.	17.49
77.	40.91	259.	185.14
78.	131.89	260.	31.25
79.	12.53	262.	48.32
80.	39.46	263.	39.02
81.	132.17	266.	39.52
82.	77.69	267.	56.12
83.	78.51	268.	45.89
84.	12.69	269.	39.50
85.	101.00	270.	211.56
86.	161.72	271.	25.26
87.	143.98	273.	103.56
89.	19.91	274.	116.86
90.	114.97	275.	61.19
91.	240.78	276.	284.34
92.	11.25	277.	87.46
93.	35.07	278.	34.85
94.	249.14	279.	15.98
95.	50.72	280.	165.68
96.	189.70	281.	59.32
97.	177.34	282.	199.43
98.	65.65	283.	65.60
99.	129.67	284.	59.05
100.	87.01	285.	13.92
101.	41.50	286.	18.86
102.	431.75	288.	249.93
103.	92.54	289.	22.49
104.	137.10	290.	56.94
105.	168.64	291.	3.22
106.	219.81	292.	325.55
107.	17.21	293.	37.85
108.	48.58	294.	38.38
109.	54.05	295.	177.92
110.	9.06	296.	196.30
111.	40.23	297.	21.01
112.	185.93	298.	46.96
113.	34.46	299.	39.82
114.	80.23	300.	158.79
115.	32.69	301.	140.27
116.	36.84	303.	28.54
117.	56.32	304.	32.37
118.	81.43	305.	41.36
119.	20.36	306.	8.13
120.	39.75	307.	32.43
121.	119.67	308.	88.11
122.	27.44	309.	38.41
123.	104.29	310.	48.23
124.	111.10	311.	13.61
125.	15.96	312.	18.53
126.	66.36	315.	3.83
127.	80.85	316.	314.87
128.	13.15	317.	51.00
129.	16.68	318.	39.82
130.	275.33	319.	39.30
131.	16.41	320.	68.37
132.	118.90	321.	61.60
133.	111.24	322.	35.67
134.	36.70	323.	60.06
135.	6.06	324.	92.35
136.	82.42	325.	87.81
137.	115.70	326.	137.56
138.	47.00	327.	19.57
139.	31.14	328.	24.88
140.	79.82	329.	15.24
141.	10.27	330.	97.83
142.	57.97	331.	17.68
143.	45.24	332.	49.88
144.	13.79	333.	119.86
145.	48.91	335.	38.51
146.	91.06	336.	132.95
147.	261.73	337.	9.57
148.	23.09	338.	165.22
149.	47.30	339.	53.86
150.	27.58	340.	23.31
151.	48.17	341.	38.90
155.	396.36	342.	83.99
156.	55.29	344.	36.99
157.	11.54	345.	81.41
158.	208.57	347.	118.65
159.	93.78	349.	55.99
160.	120.22	350.	81.22
161.	98.12	351.	79.26
162.	30.17	352.	88.15
163.	85.03	353.	25.76
164.	92.39	354.	21.80
166.	19.33	355.	18.71
167.	55.87	357.	25.86
168.	139.19	358.	52.44
169.	33.37	359.	54.60
170.	112.56	360.	14.29
171.	58.69	361.	722.86
172.	18.13	362.	38.30
173.	71.85	363.	28.90
174.	33.57	364.	251.07
175.	159.34	365.	83.58
176.	233.30	366.	13.55
177.	115.98	367.	168.91
178.	41.10	368.	15.86
179.	180.25	369.	190.12
181.	60.10	370.	123.02
182.	70.67	371.	129.69
184.	14.26	372.	14.84
185.	42.90	373.	13.90
186.	60.45	374.	39.58
187.	20.90	375.	50.08
188.	21.83	377.	22.47
190.	2.52	378.	14.78
191.	92.93	379.	65.95
192.	41.26	381.	36.96
193.	77.79	382.	15.05
195.	21.69	383.	51.73
196.	42.62	384.	28.85
197.	27.63	385.	72.13
198.	67.97	386.	30.00
200.	24.02	388.	98.92
201.	30.71	390.	39.09
202.	44.84	391.	8.50
204.	300.38	392.	15.74
205.	2.45	396.	74.40
206.	123.37	400.	52.42
207.	39.09	401.	22.45

З місячних вкладок нових родів обезпечення	$29,204.12
Разом з місячних вкладок від членів	$39,192.75
Процент від бондів	1,369.37
Процент від морґеджів	4,201.97
Рент від реальностей	3,781.90
Процент від позичок	2,167.11
З продажі ювілейних відзнак	48.36
Зворот асекураційної премії	42.00
Грошеві звороти, перенесено до позичок	149.00
Зворо. позичок нових родів	568.00
Зворот позичок до фонду запомогового	316.26
Сплата морґеджу	35.00
Сплачено морґеджі бондами	13,756.03
Перенесено морґеджі на реальности У. Н. С.	42,374.15

Сирітські части по бл. п.:

в. 58	Піткова Ілія	300.00
в. 177	Онисько Текля	200.00
в. 206	Сусла Онуфрей	500.00
в. 342	Кіц Петро	300.00

Разом $109,301.90

РОЗХІД.

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 18	Сиротяк Прокіп	1,000.00
в. 28	Захаряк Григорій	1,000.00
в. 28	Рябець Стефан	1,000.00
в. 31	Кош Катерина	1,000.00
в. 58	Піткова Ілько	1,000.00
в. 63	Зубик Юлія	1,000.00
в. 63	Теплий Микола	1,000.00
в. 64	Ґима Ева	500.00
в. 78	Станецька Катерина	750.00
в. 83	Ґельнер Анна	500.00
в. 90	Смоляк Дмитро	1,000.00
в. 105	Домін Іван	500.00
в. 137	Джурак Василь	1,000.00
в. 139	Івасюк Анна	1,000.00
в. 147	Дацик Стефан	1,000.00
в. 155	Терефенко Текля	1,000.00
в. 164	Морикін Катерина	500.00
в. 177	Онисько Текля	500.00
в. 183	Демкович Петро	1,000.00
в. 186	Баволяк Анна	750.00
в. 187	Ручинський Василь	1,000.00
в. 204	Тураш Іван	1,000.00
в. 206	Швець Анна	500.00
в. 206	Сусла Онуфрій	1,000.00
в. 215	Чоп Юліян	1,000.00
в. 221	Кухар Ірина	500.00
в. 234	Чечіль Ілія	250.00
в. 242	Допівка Федор	1,000.00
в. 300	Марчак Іван	250.00
в. 326	Ґрушка Марія	750.00
в. 338	Васькович Микола	500.00
в. 342	Кіц Петро	1,000.00

Виплати сирітських частей по бл. п.:

в. 19	Набережний Яків	154.00
в. 20	Романів Андрій	212.00
в. 104	Савків Гнат	103.00
в. 198	Городник Олекса	200.00

Виплати з фонду запомогового:

в. 1	Кузьмич Петро	50.00
в. 16	Мирдак Пайза	25.00
в. 29	Гривняк Ілько	35.00
в. 30	Пилип Андрій	35.00
в. 39	Панчишин Павло	35.00
в. 44	Шеляк Андрій	50.00
в. 77	Мурин Марія	25.00
в. 81	Буката Олекса	35.00
в. 82	Шиляк Теодор	25.00
в. 87	Сухиня Семен	35.00
в. 90	Пухир Іван	50.00
в. 93	Моторна Катерина	25.00
в. 93	Тріска Анна	25.00
в. 93	Кузла Іван	25.00
в. 103	Борсук Настя	25.00
в. 104	Штогрин Анна	20.00
в. 123	Волошин Іван	25,00
в. 125	Подоля Іванка	20.00
в. 155	Томаш Марія	25.00
в. 155	Кежетська Теодосія	25.00
в. 155	Проць Анастасія	25.00
в. 156	Берецький Йосиф	25.00
в. 175	Буката Онуфрей	35.00
в. 192	Бундик Михайло	25.00
в. 194	Марків Анастасія	35.00
в. 206	Виспянська Йосифа	25.00
в. 213	Сокальчук Йосиф	35.00
в. 218	Стахура Параска	25.00
в. 223	Дрозд Петро	50.00
в. 241	Кічак Марія	25.00
в. 245	Волічинський Михайло	50.00
в. 250	Житкевич Еміліян	25.00
в. 255	Світний Василь	25.00
в. 255	Кочерджик Петро	25.00
в. 273	Драбик Іван	25.00
в. 276	Гомзяк Стефан	50.00
в. 280	Гоцко Марія	25.00
в. 283	Чорний Іван	50.00
в. 286	Завіский Теодор	50.00
в. 294	Куришкін Володимир	35.00
в. 296	Гарачмак Михайло	50.00
в. 300	Кухта Іван	35.00
в. 300	Гумен Григорій	50.00
в. 300	Яцинич Яким	50.00
в. 300	Шаліний Михайло	35.00
в. 316	Мороз Павло	50.00
в. 321	Цюх Катерина	25.00
в. 333	Левицький Василь	35.00
в. 333	Савчак Настуня	25.00
в. 334	Беднарчук Михайло	50.00
в. 334	Дралюк Юстина	25.00
в. 364	Уйван Анна	25.00
в. 364	Шийка Анастасія	25.00
в. 377	Олексюк Михайло	25.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за орган	3,595.00
Платня головного уряду	683.00
Податок від реальности	1,289.62
Кошта подорожей і репрезентації	212.94
Платня помічних сил	206.00
Прибори для членів і відділів	188.45
Платня місцевих лікарів за декларації нових членів	168.75
Почта, телефон, експрес і тп.	99.10
Асекурація і обезпечення від грабунку	56.00

Виплати з фонду посмертного нових родів обезпечення:

Грошеві звороти	119.00

Інвестиції.

Позички членам на нові роди обезпечення	16.746.00
Інвестовано в морґеджах	1,214.67
Направи і праці в реальностях	2,190.15
Перебрано реальности за морґеджі і кошта правні	42,374.15
Зміняно три морґеджі на бонди	13,756.03
Заплачено процент на бондах	97.65
Доплачено до бондів	368.97

Видатки на реальностях У. Н. Союза:

Кошта правні при зниженню податків	206.25
Асекурація від огню	315.80
Направи і праці	22.00
Податок за воду	3.31
Разом	$112,116.85

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем жовтня 1934 остала	$273,072.64
Прихід за листопад	109,301.90
Разом	$382,374.54
Розхід за листопад	112,116.85
Готівка з кінцем листопада 1934 остає	$270,257.69

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 270,257.69
Морґеджі	1,325,510.42
Бонди	848,408.75
Реальности	464,051.44
Позички членам	331,668.50
Дім У. Н. Союза	120,000.00
Разом	$3,359,896.80

Стан довжний:

Фонд посмертний старого рода обезпечення	$1,004,185.97
Фонд резервовий	438,401.53
Фонд адміністраційний	77,441.52
Фонд запомоговий	72,624.92
Фонд конвенційний	14,649.19
Фонд народний	4,483.11
Фонд посмертний нових родів обезпечення	1,398,488.02
Фонд резерв.-адміністрац. (contingent fund)	143,745.00
Фонд сирітський	205,877.54
Разом	$3,359,896.80

М. Мурашко, гол. предс.
Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за листопад 1934 року.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	21.15	163.	5.40
2.	30.40	164.	10.80
3.	5.20	167.	5.17
4.	2.04	168.	10.15
5.	6.75	169.	90
6.	1.15	170.	11.25
7.	19.60	171.	3.85
8.	16.20	172.	4.95
9.	15.55	173.	4.05
10.	2.92	174.	3.40
11.	8.80	175.	5.40
12.	1.65	176.	11.05
13.	9.25	177.	3.40
15.	25	178.	2.45
16.	7.20	179.	15.08
18.	3.82	181.	2.95
20.	7.45	182.	5.40
21.	10.35	186.	1.60
23.	1.13	187.	45
24.	11.93	188.	4.05
25.	2.50	189.	1.35
26.	4.05	191.	6.55
27.	90	192.	9.45
28.	9.90	193.	2.93
29.	12.45	196.	3.60
30.	6.08	197.	70
31.	9.50	198.	2.00
33.	14.25	200.	8.55
36.	3.60	201.	3.85
38.	6.19	204.	18.68
39.	7.65	205.	4.35
40.	2.03	206.	31.50
41.	68	207.	3.15
42.	8.33	208.	90
43.	25	209.	2.70
44.	11.02	210.	45
45.	13.95	211.	7.65
46.	68	212.	35
47.	1.15	213.	18.25
48.	2.93	214.	6.70
50.	16.65	217.	18.23
51.	68	218.	11.48
52.	2.95	219.	6.30
53.	3.60	220.	12.60
54.	2.50	221.	29.70
55.	4.75	223.	30.40
56.	13.50	225.	2.95
57.	8.75	227.	5.65
58.	10.60	229.	13.75
59.	11.05	230.	15.53
60.	2.48	231.	8.10
61.	2.25	232.	5.65
62.	9.45	233.	45
63.	17.78	234.	18.00
64.	8.30	235.	9.90
65.	17.55	236.	7.20
66.	90	237.	12.82
67.	9.67	238.	7.00
68.	1.35	239.	18.90
69.	3.38	241.	1.80
70.	8.10	242.	13.50
72.	6.00	243.	11.25
73.	3.60	244.	1.35
75.	10.12	245.	9.25
76.	18.22	246.	2.52
77.	5.85	247.	16.20
78.	10.50	248.	6.08
79.	45	250.	67
80.	3.60	251.	6.75
81.	6.10	253.	4.75
82.	6.53	254.	4.50
83.	12.15	255.	6.75
84.	1.60	256.	4.05
85.	12.85	259.	11.03
86.	6.75	257.	1.35
87.	10.35	260.	4.50
89.	2.70	261.	2.25
90.	19.34	262.	2.25
91.	23.20	263.	1.80
92.	1.35	265.	2.70
93.	1.80	266.	4.50
94.	15.30	267.	3.85
95.	6.00	268.	5.18
96.	10.80	269.	3.15
97.	16.20	270.	15.15
98.	2.75	271.	4.50
99.	20.50	273.	5.65
100.	3.15	274.	5.85
102.	26.55	275.	5.40
103.	6.30	276.	36.25
104.	10.80	277.	5.63
105.	14.15	287.	5.40
106.	9.23	281.	4.05
107.	1.65	282.	13.50
108.	7.90	283.	4.75
109.	8.10	284.	45
110.	90	285.	45
112.	9.75	286.	4.05
113.	5.04	288.	14.85
114.	12.40	289.	3.60
115.	1.40	290.	3.60
116.	5.85	292.	26.10
117.	1.60	293.	3.60
118.	1.35	294.	3.60
120.	12.60	295.	20.48
121.	10.35	296.	10.45
122.	90	297.	2.05
123.	7.00	298.	3.60
124.	9.45	299.	3.15
126.	2.93	300.	7.40
127.	9.70	301.	8.55
128.	50	303.	1.15
129.	1.35	305.	4.75
130.	15.10	306.	2.05
131.	25	307.	1.15
132.	9.00	308.	3.40
133.	2.48	309.	2.50
135.	3.15	310.	2.25
136.	18.23	312.	6.30
137.	14.63	316.	14.85
139.	3.15	317.	4.95
140.	8.35	318.	8.55
142.	17.55	319.	3.15
143.	3.60	320.	6.30
144.	1.00	321.	6.75
145.	3.60	322.	1.60
146.	6.53	323.	8.80
147.	32.85	324.	6.30
148.	4.50	325.	1.35
149.	2.70	326.	10.13
150.	12.15	327.	4.05
151.	13.73	328.	3.40
155.	27.45	330.	6.80
156.	11.95	331.	5.85
158.	15.30	332.	6.30
159.	6.30	333.	4.00
160.	5.70	335.	2.05
161.	10.40	336.	17.55
162.	1.35	337.	90

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
338.	14.85	367.	10.80
339.	6.98	368.	45
340.	2.25	369.	13.05
341.	1.35	370.	8.10
342.	21.60	371.	9.75
344.	2.25	373.	3.38
345.	5.65	374.	4.28
347.	6.30	375.	4.50
349.	6.55	377.	3.10
350.	1.60	378.	2.48
351.	1.35	379.	16.20
352.	6.30	381.	1.80
354.	75	383.	11.03
355.	2.48	384.	9.90
357.	3.15	385.	9.00
358.	2.50	386.	3.50
359.	4.00	388.	16.20
361.	43.45	390.	5.40
362.	7.00	392.	1.60
363.	12.15	396.	8.10
364.	15.75	400.	9.90
365.	10.35	401.	2.70
366.	3.45		

З місячних вкладок від чл.	$2,442.11
Процент від морґеджів	1,006.75
Процент від бондів	350.00
Рент від реальности	50.00
Сплати морґеджів	2,456.50
Разом	$6,305.36

РОЗХІД.

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за Укр. Тижневик	$ 475.00
Платня помічних сил	212.00
Видатки канцеляр. на почту	25.00

Видатки на реальности:

Податок за реальність	11.03
Вода	3.68

Інвестиції:

Інвестовано в морґеджу	397.44
Перебрано бонди за морґедж	2,550.00
Заплачено процент на бондах	18.29
Разом	$3,692.44

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем жовтня 1934 остала	$80,226.04
Прихід за листопад	6,305.36
Разом	$86,531.40
Розхід за листопад	4,692.44
Готівка з кінцем листопада 1934 остає	$82,838.96

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 82,838.96
Морґеджі	174,189.44
Бонди	96,210.50
Реальність	5,900.00
Разом	$359,138.90

Стан довжний:

Фонд посмертний	$260,059.35
Фонд адміністраційний	99,079.55
Разом	$359,138.90

М. Мурашко, гол. предс.
Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $50, котрі стали мені великою помічю у тяжкім положенню. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Іван Бариляк,
член 103 від. У. Н. С.

КНИЖКА В ДАВНИНУ

Сьогодні за малі гроші можемо здобути справжнього приятеля: книжку. Та не все так було, головно книжка була великою рідкістю, заки винайшли друк. Та й після винайдення друку ще довго-довго не була книжка доступна найширшим верствам.

Неодному, що бачить ці величезні вистави книжок у книгарських вікнах, може здаватися, що то неможливо, щоб були часи, коли книжки були виключно власністю лише королів, князів і архиепископів, коли монастирі, зрештою дуже заможні, мали бібліотеки такі скромні, що сьогодні більшу має пересічний чоловік.

Так нпр. бібліотека в Парижі, яку збирали більше як сто літ три французькі королі, мала всього лише 900 томів. Була народніми гордощами, замикали її старанно та доглядали, наче найцінніший скарб.

Англійські королі щодо книжок були ще бідніші. Генрик V. був завзятий читач і де лише попав у свого підданого на яку книжку, зараз собі її позичав. Що нерадо віддавав книжку, про це свідчить багато історійок. Із них одна оповідає нам і про кантенберського архиепископа, який після смерти Генриха V. вніс скаргу до тайної ради, в якій повідомляв, що покійний король позичив собі в нього твір св. Григорія, а тепер цю книжку хоче собі присвоїти лондонський епископ. Рада після довгих короводів і після переслухання багатьох свідків помогла архиепископові в його праві.

Якийсь учений дістав за рукопис історії Тита Лівія (староримського історика) стільки грошей, що міг собі закупити величезні маєтки.

Французький король Людвик XI. хотів позичити собі книжку від якогось шляхтича та мусів у застав дати багато столового срібла та ще дати посвідку, що коли не віддасть книжки в приписаному часі, то не лише пропаде його застав, а ще зложить великі гроші як відшкодування.

Багато подібних записок, як то цінили книжку, подибаємо в старих документах і вони нам виглядають на казки.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ.

Відділ ч. 18 ОДВУ, Пасейк, Н. Дж. За відзнаки зложили слідуючі: по $1: М. Швець, М. Фіть, Д. Фенканин, П. Гулька, І. Ладичка, І. Лодин, Н. Качур, О. Березівський, о. Ст. Мусійчук, Г. Копач; по 50 ц.: Г. Яськів, І. Романчук, М. Кость, Н. Данилець, А. Ховзун, І. Славич. Разом $14.

ОДВУ ч. 43, Бруклин, Н. Й. Ліста ч. 78. С. Квітнїцький $3; В. Когут $2; В. Курило 50 ц. Разом $5.50.

ОДВУ ч. 10, Ню Йорк. Збирали Михайлина Пелех і А. Щигол. М. Пелех $2.25; А. Щигол $2; Р. Ковальчук $1; по 25 ц.: Б. Сідляр, І. Намивенко, В. Др.; М. Польче 15 ц. Разом $6.15.

ОДВУ ч. 2, Шікаго, Ілл. Збирав П. Кулиняк. По $1: А. Хомич. Г. Семочко, В. Лоняк, А. Ярмій, П. Дідик, Н. Пікульський, В. Головецький, І. Пінїло, П. Кулиняк, Ст. Ревак, Н. Четвінський, В. Чепіль, В. Паньків, д-р С. Кочій, І. Лащук, І. Панісяк, І. Стефанюк, Н. Древніцький, П. Кульпак, М. Г. Гасюк, І. Карпа, М. Белегай, М. Качановський, В. Рошко, Н. Юречків, П. Ярема; по 50 ц. М. Дідух, Й. Филипів, Ст. Олійник, д-р Дирбавка, Т. Костів, Й. Оленець, Н. Н., Й. Бойчук, О. Віткий, Й. Батюк. Разом $31.

ОДВУ ч. 44, Сентрел Фолс, Р. Ай. На забаві в тов. К. Бабяка $4; членські вкладки $9.70; М. Бенковський $2. Разом $15.70.

ОДВУ ч. 27, Бостон, Масс. Ліста ч. 53. М. Дацко $2; по $1: Н. Давискиба, Д. Бортник, О. Войтків, П. Мороз, А. Смарш, М. Майдані, Н. Галатин, П. Костецький, О. Довганчук, П. Боднар; по 50 ц.: М. Довганчук, Д. Пащак, І. Чопик, А. Веремінський, М. Боднар, І. Гримак; по 25 ц.: М. Музика, Я. Довганчук. З каси відділу доложено $4.50. Разом $20.

ОДВУ ч. 19, Червоний Хрест, Ню Гейвен, Конн. Стефанія Підлісна $1; Е. Гіса $1.26; П. Мардтаків 80 ц.; Топольніцька 46 ц. Разом $3.52.

Від. 24, Дітройт, Міш., $3.60. Від. 20, Рачестер, Н. Й., $25. Від. 5, Гартфорд, Конн., $6.80. Від. 23, Алентавн, Па., $11.25. Від. 19, Червоний Хрест, Ню Гейвен, Конн., $3.52. Від. 29, Трентон, Н. Дж., $2.50. Від. 10. Ню Йорк, Н. Й., $6.15.

КЛІВЛЕНД, О.

На боротьбу.

На весіллю члена Січи ім. Вітовського, члена ОДВУ відділу ч. 8, і бувшого стрільця У. Г. А., Максима Лазути, яке відбулося дня 2. червня 1934, гром. Іван Попович, теж стрілець У. Г. А., сказав кілька слів про вагу допомоги визвольній боротьбі. Громадяни Лука Котович і Володимир Форемний перевели збірку і зібрали $14.50.

Жертвували: М. Лазута $5; по $1: І. Попович, Анна Котович, І. Когут, П. Коваль, Г. Кокіз, І. Бзділь. Решта дрібними датками. Збірку переслано до Централі ОДВУ.

Лука Котович.

БОСТОН, МАСС.

З панахиди на інвалідів.

Дня 11. листопада відправив о. Желехівський панахиду за погиблих борців, а потім виголосив при могилі патріотичну проповідь, яку закінчив покликом до жертв для інвалідів. За збіркою пішли громадяни І. Масний та П. Мороз. Зібрано $50, які вислано до краю через Обєднання. Жертвували: проф. В. Штельмах $2; по $1: о. Й. Желехівський, П. Боднар, П. Мороз, Г. Зварич, Н. Давискиба, М. Майдані, К. Любачівська, С. Музика, С. Переходюк, Ю. Чопик, А. Рак, А. Івашків, Д. Щидлівський, О. Школяр, І. Буцяк, А. Давискиба, І. Зіньковський, Ю. Смаш, М. Буцак, А. Смаш, М. Григорчук, Тодощук, А. Пащак; Д. Пащак 75 ц.; по 50 ц.: І. Гримак, А. Петрик, С. Шаст, О. Рибак, І. Матейко, С. Бойко, І. Кулчак, О. Панькевич, Д. Сілінський, В. Хомин, П. Костецький, Г. Костецький, П. Ульчак, М. Хархут, К. Тиличин, М. Чопик, М. Костецька, Н. Ратич, Я. Боднар, І. Чопик, Д. Гримак, А. Захарчук, С. Кучер, М. Волощук, Вмісіловська, К. Тамат; по 25 ц.: Г. Поліщук, Ф. Тодощук, П. Кучер, С. Козак, О. Шафранська, А. Петрик, Т. Січкоріз, М. Мороз, Ю. Смалюк, О. Корецька, О. Попович, Ф. Бойко, К. Штогрин, Й. Бербеліцький, М. Щука, М. Жукатинська, О. Войтків, К. Олеляр, Т. Осетця, О. Січкоріз, К. Білак, А. Грицевич, Д. Бортник, К. Зіньковська, Г. Бербеліцька, А. Ганчарик, М. Зварич. — Разом $45.75, а дрібними $4.25.

Петро Мороз.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На інвалідів і визвольну боротьбу.

Заходом Центрального Комітету Українських Національних Організацій м. Ню Йорку відбулося Листопадове Свято і чистий дохід з цього свята в сумі $100 вислано через Обєднання, призначуючи $80 на інвалідів, а $20 на визвольну боротьбу.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА.

На інвалідів.

Гром. Теодор Гевчук переслав до Обєднання $5, призначуючи ту жертву на інвалідів.

ЩЕ КІЛЬКА МІРКОВАНЬ ПРО ЗНАЧІННЯ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ В ПРАЗІ.

Справа будування Музею Визвольної Боротьби України не являється актом виключно лише культурним, як то собі часто уявляють. Це є діло принаймні в рівній мірі також і політичне. Вже не згадую про репрезентативно-агітаційну вартість такої будови, що є без порівнання більшою від видання Х-інформативних брошур про українську справу. На кожну нашу інформативну книжку може видати ворог, що розпоряджає значно більшими засобами, десять спростовань і перекручень з аргументами, що ділають більше на чужинців, бо написаними іменами, більш для них відомими. Музею не заперечиш, не спростуєш, не перекрутиш. Чужинцеви, що оглянув такий Музей, зглядно принаймні чув про його існування, вже й десять ворожих книжок про австрійську чи німецьку інтригу, або „купку фанатичних мрійників", не будуть здаватися переконуючими. Розуміється, наша ціль при закордонній пропаганді полягає не тільки в позисканні чужих симпатій, котрі для нас великого значіння мати не можуть, а оголошенні української справи взагалі, що, чи це подобається комусь, чи ні, стоїть на порядку денному й доти не зійде з нього, поки не буде позитивно вирішена. Найліпшим засобом такої пропаганди може бути Музей, де реліквії з великих днів нашої боротьби самим своїм існуванням спростовують усякі інсинуації про „гайдамацькі" банди. Сам факт заложення й багатства матеріялів такого Музею буде далі найліпшим спростуванням легенд про культуртреґерство сусідів на наших землях. Про моральні, традиційні та національні вартости будови Музею писалося вже багато й давніще, й повторювати все це знову ще раз не має значення, бо це річ загально відома. Таким чином вибудування Музею могло би стати одним із перших конкретних завдань творчої конструктивної політики, про яку в нас стільки говориться останніми часами. Це булоб ділом, яке моглоб служити найкращим символом такої конструктивної політики: позитивною працею зберегти память нашої держави, як запоруку нашого міцного бажання прямувати до неї і в майбутньому. Кождому з нас відомі низки фактів варварського нищення ворогами памяток наших спроб до визволення, наших національних святощів; тимсамим кожний з нас мусить усвідомити собі, що зберігання таких річей в українських руках є передовсім політичним ділом, актом політичних змагань.

Музей зеднує в собі таким робом як політичні так і культурні елементи, і це хай зважить кожен Українець, що поставив собі за ціль якось прислужитися національній справі. Кожен хай пришле свою пожертву. І тоді вибудувати двоповерховий дім для Музею не буде тяжкою справою для народу, що претендує на велику ролю в історії. Не тяжка справа, а значіння такої будови, здвигненої в центрі Европи нашими власними руками, для реліквій нашої держави чейже нікому не може бути сумнівне.

Чи ви читали мої поезії?
— Так, а між ними дві є такі, яких навіть Шевченко не написав би!
— Ах, які ви ввічливі! Якіж це?
— Одна про кіно, друга про радіо!

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (143)

На вулиці села внизу Тарзан бачив приготування, які, як він знав уже зі свого досвіду, вказували, що там буде незадовго людоїдський бенкет. Він не знав більшої приємности в джунглях,

як непокоїти й застрашувати дикунів, що любили людське мясо. Йому забагнося тепер відстрашити їх від їх бенкету так, щоб їм аж душа пішла в пяти. Він став шукати очима по селу жертви цього бенкету.

Він котів догадатися, де держать бранця. Щоби бачити дальше, виліз на ще вищу галузу та посувався обережно по тоненькій галузі. Галуза виглядала сильна настільки, щоби вдержати його тягар.

Але не міг він знати, що хробаки проточили цю галузку наскрізь. І через те, як він пішов задалеко по галузі, вона затріщала під його ногами.